

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโครงสร้างและการจัดผังรายการ
ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11

นางสาวสุพัชรินทร์ โพธิ์ทองนาค

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-639-720-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**FACTORS EFFECTING THE STRUCTURE AND PROGRAMMING
OF TELEVISION OF THAILAND CHANNEL 11**

Miss Supatcharin Photongnak

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for The Degree of Master of Arts in Mass Communication
Department of Mass Communication**

**Graduate School
Chulalongkorn University**

Academic Year 1998

ISBN 974-639-720-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโครงสร้างและการจัดผังรายการ
ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11

โดย

นางสาวสุพัชรีนทร์ โพธิ์ทองนาค

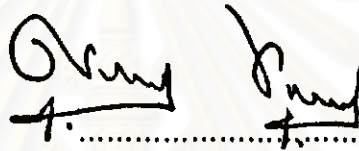
ภาควิชา

การสื่อสารมวลชน

อาจารย์ที่ปรึกษา

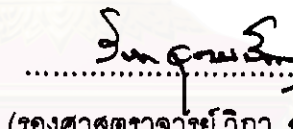
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญเรือน กิติวัฒน์

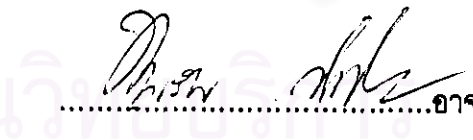
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

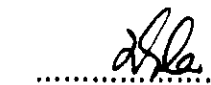

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์วิภา อุดมฉันท)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปณิตดา ธนสถิตย์)

พิมพ์ร่วมกับบัณฑิตวิทยาลัยในกรอบสีเขียวนี้เพียงแผ่นเดียว

ผู้ประพันธ์: โทธีทองนาค: ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโครงสร้างและการจัดผังรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์
แห่งประเทศไทย ช่อง 11 (Factors Effecting The Structure and Programming of Television of
Thailand Channel 11) อ.ที่ปรึกษา: ผศ.ชวัญเรือน กิติวิวัฒน์ 147 หน้า , ISBN 974-639-720-6

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรของ
สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 และวิเคราะห์สัดส่วน รูปแบบ เนื้อหารายการที่เปลี่ยนแปลงไป
ตามลักษณะโครงสร้างองค์กร โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับระบบโครงสร้างและบทบาทหน้าที่องค์กร
สื่อมวลชน เศรษฐศาสตร์การเมือง และแนวคิดในการจัดผังรายการโทรทัศน์

ผลการวิจัยพบว่า รัฐในฐานะผู้ถือครองกรรมสิทธิ์การเป็นเจ้าของ ได้ใช้อำนาจในการกำหนดนโยบาย
ด้านการปฏิบัติการงานหลัก การบริหารจัดการรายได้ และการผลิตรายการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อโครงสร้าง
องค์กรของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 (สทท.11) มีการปรับเปลี่ยนไป กล่าวคือ

ช่วงแรก รัฐได้กำหนดนโยบายให้มีการดำเนินงานหลักในการเป็นสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษา และ
การประชาสัมพันธ์ของรัฐ มีรายได้จากเงินงบประมาณแผ่นดิน และจากค่าเช่าเวลารายการเพื่อการ
ศึกษา สัดส่วนของรูปแบบและเนื้อหารายการ มุ่งเน้นเรื่องของสาระ ความรู้ และการเผยแพร่ผลงาน
ของรัฐ

ช่วงที่สอง รัฐได้กำหนดนโยบายให้องค์กรสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.)
จัดสรรเงินแก่กำไร 10 % เพื่อใช้เป็นทุนในการผลิตรายการ จัดซื้อ และจัดหารายการ และมีกา
รอนุมัติให้สามารถทวงเงินทุนช่วยเหลือได้จากมูลนิธิสื่อสร้างสรรค์ สำหรับรูปแบบและเนื้อหารายการ
ยังคงมุ่งสนองต่อภารกิจหลักในการประชาสัมพันธ์ของรัฐ และเพิ่มหน้าที่อีกประการหนึ่ง
คือ การส่งเสริมความดีด้านประชาธิปไตย

ช่วงที่สาม รัฐมีนโยบายให้เอกชนเข้าร่วมดำเนินการและหารายได้จากกรณีโฆษณาเชิง
ภาพพจน์ ส่งผลให้ สทท.11 มีภารกิจการค้าเงินงานมีแนวโน้มไปในเชิงธุรกิจมากขึ้น สัดส่วนและ
เนื้อหาของรายการจึงมีแนวโน้มเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ชมในวงกว้าง

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิติกร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

357 21843 28 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD: STRUCTURE ORGANIZATION / PROGRAMMING / FORMAT AND CONTENT

SUPATCHARIN PHOTONGNAK:FACTORS EFFECTING STRUCTURE AND PROGRAMMING OF TELEVISION OF THAILAND CHANNEL11. ADVSIOR ASSIST PROF.KWANRUEN KITTIWATNA 147 pp. ISBN 974 - 639 - 720 - 6

This research aims at studying factors effecting organizational structure and programming policy of Television of Thailand Channel 11 . It analyzed mainly on program break down , program format and content resulted from organizational changes . Theories of the structure and roles of Mass Media as well as Organization Theory, Political Economy Theory and Television Programming concept are used in this research.

Research outcome reveals that the government , as the owner of state-run television had set regulations , principles and policy . The government was also in charge of budget and revenue management . Programming policy set forth by the government also affected organizational structure . Television of Thailand Channel 11 has gone through many phases of change .

During its first phase , government ' s policy governed that TVT.CH 11 would function as an education television and as a tool for government public relations . It's revenue came from annual budget allocated by the government and fee collected from airtime leasing for education programs . Program mix , program format and content focused mainly on information ,general knowledge and public relations for government policies .

In the second phase, the government had a policy that the Mass Communication Organization of Thailand (MCOT) had to provide 10 % of it's profit to TVT.CH 11 before submitting the whole amount of annual profit to Finance Ministry . The 10 % revenue was aims as additional budget for program production and program acquisition . The government also approved that TVT.CH.11 would get monetary support from Creative Media Foundation . However, it's program content and format still served the need of public relations for government policies with the priority to disseminate information on democracy .

For the third phase , the government had regulated and opened for private sector to take part in production . Commercial spots in the form of image or corporate spots were allowed to make it possible for TVT.CH.11 to bring in revenue and to operate more in a business-like method . Program format and program content tend to serve the need of audience in a wider range .

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน

สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน

ปีการศึกษา 25๕๑

ลายมือชื่อนิสิต *[Signature]*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *[Signature]*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม *[Signature]*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ บรรลุผลสำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจากรองศาสตราจารย์
จิภา อุดมจันทร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ปณิตดา ธนสถิตย์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ
ในการสอบวิทยานิพนธ์ และที่สำคัญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญเรือน กิติวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็น ตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ในโอกาสแรกนี้

ขอกราบขอบพระคุณ “พ่อกับแม่” ไร้อย่างสูงสุดในชีวิต ที่ทำให้ลูกได้มีวันนี้.....

กราบขอบคุณ “ครู” ทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้เขียนตั้งแต่เล็กจนโต
ทำให้ ผู้เขียนได้มีความรู้ติดตัวมาใช้ในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทครั้งนี้ ได้อย่างตลอดรอดฝั่ง....
และมีโอกาสได้สัมผัสกับการศึกษาในสถาบันอันทรงเกียรติแห่งนี้ “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”

ขอบคุณป้าเล็กที่มอบ “พระรอด” ไว้ให้เพื่อความเป็นสิริมงคล ในวันสอบตัวเล่ม....

ขอบคุณญาติสนิท มิตรสหาย ที่เฝ้าไถ่ถามความคืบหน้า / เพื่อน ๆ MC6 ทุกคน
โดยเฉพาะยุ้ย, อ๋ม, เบิ้ล ศิษย์ร่วมสำนัก...ที่มีกำลังใจอย่างเต็มเปี่ยมส่งมาให้ ในยามที่กำลังกาย
อ่อนล้า และแม้ว่ากำลังใจสมองจะกลวงโป่อยู่ก็ตาม

ขอบคุณพี่พิทักษ์ ที่สนับสนุนทุนการศึกษาครั้งนี้ รวมทั้งดูแลเอาใจใส่ช่วยแปล
Text ให้ คอยส่งข่าว-ส่งน้ำ เป็นกำลังใจใกล้ชิดตลอดเวลา ทำให้ผู้วิจัยรู้สึกดีขึ้นทุกครั้ง

และไม่ลืมเลยที่จะขอบคุณ “ตัวเอง” ที่เพียรพยายามเสียเหลือเกินที่จะเรียนต่อ
ปริญญาโทให้ได้...และแล้วก็ได้รู้รสชาติ...อืม...ม...ม

ท้ายที่สุดขอขอบคุณ “ท่าน” ที่เปิดอ่านงานวิจัยเล่มนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านคงจะ
ได้รับประโยชน์บ้างตามสมควรแก่อัธยาศัย

สุพัชรินทร์ โพธิ์ทองนาค

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ท
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญแผนภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย.....	6
ข้อสันนิษฐาน.....	6
นิยามศัพท์.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับระบบโครงสร้าง บทบาท หน้าที่ของ องค์กรสื่อสารมวลชน.....	8
แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การเมือง.....	14
แนวความคิดในการจัดผังรายการ.....	19
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30
3 ระเบียบวิธีวิจัย	
แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
การนำเสนอข้อมูล.....	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

4	วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโครงสร้างองค์กร ของสถานีวิทยุโทรทัศนแห่งประเทศไทย ช่อง 11	
	<u>ช่วงที่ 1</u> สถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษาและการประชาสัมพันธ์ของรัฐ.....	39
	<u>ช่วงที่ 2</u> สถานีโทรทัศน์เพื่อการประชาสัมพันธ์ของรัฐ และองค์กรที่ไม่มุ่งหวังผลกำไรเชิงค้า.....	50
	<u>ช่วงที่ 3</u> สถานีโทรทัศน์ที่มีแนวโน้มไปในเชิงธุรกิจ.....	64
5	วิเคราะห์การจัดผังรายการ ของสถานีวิทยุโทรทัศนแห่งประเทศไทย ช่อง 11.....	87
6	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
	สรุปผลการวิจัย.....	113
	ข้อจำกัดในการวิจัย.....	116
	ข้อเสนอแนะ	117
	เอกสารอ้างอิง.....	118
	ภาคผนวก.....	121
	ประวัติผู้เขียน.....	147

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1. แสดงสัดส่วนรายการของ สทท.11 ในปี 2531.....	95
2. แสดงสัดส่วนรายการของ สทท.11 เดือนตุลาคม 2537	96
3. แสดงสัดส่วนรายการของ สทท.11 เดือนกันยายน 2538	97
4. แสดงสัดส่วนรายการของ สทท.11 ในปี 2539.....	98
5. แสดงสัดส่วนรายการของ สทท.11 เดือนพฤศจิกายน 2540.....	99
6. แสดงสัดส่วนรายการของ สทท.11 ในปี 2541	100

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงเงินอุดหนุนรายปีที่ สทท.11 ได้รับจาก อ.ส.ม.ท.....	62
2. แสดงอัตราค่าเช่าเวลาแบ่งตามช่วงเวลา	73

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย